

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoPs/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123217020
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7123217020.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, v právnej veci umiestneného L. O., nar. X.XX.XXXX, bytom Z. Č..XX, XXX XX W. I. Z., zastúpeného opatrovníkom JUDr. Vladimírom Babčákom, zamestnancom Mestského súdu Košice, v konaní o prípustnosti prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia, za účasti zdravotníckeho zariadenia U. I. Y.. B. N.R., R.. B. N., B. G. M. Č..X, N., o odvolaní umiestneného proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 41Pu/13/2023-9 zo dňa 6.10.2023 takto

rozhodol:

I. Mení uznesenie tak, že vyslovuje neprípustnosť prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súdu prvej inštancie bolo dňa 4. októbra 2023 doručené lekárkou B. oznámenie o hospitalizácii umiestneného, ku ktorej došlo dňa 3.10.2023 z dôvodu akútneho stavu pre psychotickú symptomatiku a pretrvávajúce paranoidné bludné obsahy v myslení, kolísavé psychomotorické tempo, abúzus alkoholu, insomniu, správanie ovplyvnené psychotickým prežívaním, pri jeho nekritickému postoju k stavu a chýbajúcemu pocitu morbidity, pričom pacient pri prijatí nepodpísal dobrovoľný vstup. Zároveň bola súdu doručená prijímacia správa, vystavená lekárom dňa 3.10.2023.

2. Súd po vypočutí umiestneného a jeho ošetrojúceho lekára dňa 5.10.2023, v rovnaký deň v konaní ustanovil umiestnenému procesného opatrovníka podľa § 256 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP) uznesením č.k. 41Pu/13/2023-5 a začal konanie o prípustnosti prevzatia a držania umiestneného v zdravotníckom zariadení bez návrhu uznesením č.k. 41Pu/13/2023-7 ex offa podľa § 253 a nasl. CMP.

3. Následne uznesením č.k. 41Pu/13/2023-9 zo dňa 6. 10.2023 vyslovil, že prevzatie umiestneného do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné a uložil zdravotníckemu zariadeniu bezodkladne oznámiť prepustenie, resp. premiestnenie umiestneného, keďže dospel k záveru, že hospitalizácia umiestneného je toho času nutná, pretože v stave, v akom sa aktuálne nachádzal, mohol byť vplyvom bludov nebezpečný pre ňo, či okolie a bolo nevyhnutné nastaviť mu liečbu. Z uvedeného dôvodu nepostačovala len ambulantná forma liečby a prevzatie umiestneného do zdravotníckeho zariadenia bez jeho informovaného súhlasu bolo odôvodnené a prípustné, pričom k prevzatíu umiestneného došlo z dôvodu, ktorý bol dostatočne závažný na jeho obmedzenie slobody a ochrany pred následkami jeho správania pod vplyvom choroby.

4. Dňa 11.10.2023 oznámilo zdravotnícke zariadenie, že pacient počas vizity ošetrojúceho lekárovi predložil vlastnoručne napísané odvolanie voči rozhodnutiu, ktoré následne doručil v origináli súdu.

Umiestnený v odvolaní, datovanom dňa 11.10.2023 uviedol, že sa odvoláva voči rozhodnutiu súdu o prípustnosti jeho držania v zariadení proti jeho vôli. Namietal nepravdivé informácie, uvedené prijímajúcim lekárom, pričom dôvodom prečo je v zariadení je, že bol vyčerpaný, lebo bol niekoľkokrát vykradnutý a skolaboval. Ďalej poukazoval na priebeh jeho príjmu a následnej hospitalizácie, namietal dohľad Mestského súdu Košice, poukázal na nutnosť ochrany svojho majetku pre nečinnosť polície a žiadal nariadenie prepustenia zo zdravotníckeho zariadenia.

5. Podľa ďalšieho oznámenia zdravotníckeho zariadenia z rovnakých dôvodov nevyhnutnosť pokračovania v hospitalizácii umiestneného pretrvávala aj 18. 10.2023. Následne bol umiestnený dňa 23.10.2023 prepustený do ambulantnej starostlivosti.

6. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 CMP v spojení s ustanovením § 34 CSP preskúmal napadnuté uznesenie podľa zásad uvedených v § 62 a nasledujúcich CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

7. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty odvolateľom predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval a rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné vysloviť, že prevzatie umiestneného do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné.

8. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že súd prvého stupňa nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že výsluch umiestneného, ako aj vyšetrojúceho lekára vykonala vyššia súdna úradníčka Mestského súdu Košice. V detenčnom konaní zákon ukladá súdu povinnosť vyslychnúť osobu umiestneného. Cieľom výsluchu je vo všeobecnej rovine garantovať tejto osobe všetky jednotlivé zložky práva na spravodlivý proces a vyvážiť nerovné podmienky pri ich uplatnení, súčasne je cieľom zistenie názoru osoby a to priamo na základe vnemov sudcu.

10. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že sudcovia, ktorí rozhodujú o závažných veciach zasahujúcich do súkromného života človeka (akými sú konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb), by v zásade mali mať osobný kontakt s týmto človekom (porovnaj rozhodnutie ESLP vo veci Sýkora p. Českej republike, sťažnosť č. 23419/07 a ďalšie). Z uvedeného tak možno ustáliť, že výsluch (ak to nie je možné tak vzhľadnutie) má vykonať sudca, aby na základe vlastných vnemov a pozorovania za prítomnosti a vyhodnotenia ďalších dôkazov mohol v danej veci rozhodnúť. Zároveň je tu potrebné zdôrazniť, že v konaní o vyslovenie prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia, súd rozhoduje bez pojednávania, teda „od stola“, o to je dôležitejšie, aby sudca osobu umiestneného na základe nedobrovoľnej hospitalizácie vypočul a vo veci rozhodol nielen na základe písomných dôkazov, ale aj vypočutím osoby, o ktorej rozhoduje. Posilnenie procesných práv osoby umiestnenej a naplnenie princípu rovnosti v konaní reflektuje aj § 260 ods. 3 CMP, kde na žiadosť osoby je súd povinný ju vypočuť vždy. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/154/2021 z 30. mája 2022.

11. V zmysle čl. 17 ods. 1, 6 zák. č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, osobná sloboda sa zaručuje. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu. Takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní.

12. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. e/ Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: e/ zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý

rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Podľa § 258 ods. 1, 2 CMP, umiestneného súd poučí o jeho procesných právach a povinnostiach, najmä o práve zvoliť si zástupcu. Poučenie podľa odseku 1 súd uskutoční spôsobom, ktorý zohľadňuje zdravotný stav umiestneného.

15. Odvolací súd s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že vyslovil neprípustnosť prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia. V konaní o vyslovení prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia súd vydá uznesenie do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody umiestneného, teda je zrejmé, že ide o taký procesný nedostatok konania, ktorý už nie je možné napraviť, a to ani takým postupom, aby odvolací súd vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

16. Za daného stavu napadnuté uznesenie postupom podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 a teda všeobecného pravidla rozhodovania o trovách konania v konaniach vedených podľa ustanovení CMP, pretože v danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).